

1922, inden den 31. Marts. Der havde først i Lovforslaget, medens det var til Behandling nede i Folketinget, været angivet Tidspunktet: *senest* den 31. Marts 1922. Heri laa en Mulighed for, at man kunde nedlægge Befæstningen inden dette Tidspunkt, og som Følge deraf blev Forslaget under Behandlingen i Landstinget ændret saaledes, at Ordet „senest“ udgik. Følgen blev, at Lovforslaget om Befæstningsanlægene maatte gaa tilbage til Folketinget, og saa kom en Del Medlemmer af det daværende Højre i den Situation, at de maatte stemme for Nedlæggelsen af Landbefæstningen for at tilvejebringe et Flertal i Folketinget til Forsvarslovens Gennemførelse. Vi gjorde det ikke med sure Miner, vi gjorde det med et tungt Hjerte, fordi vi derved kom til at stemme mod vor Overbevisning. Men vi frygtede — ja, jeg kan sige: vi forudsaa, at Europa inden lang Tid kunde komme til at blive Skueplads for voldsomme Krigsbegivenheder; vi ansaa det for at være nødvendigt, at vi forinden havde bragt vort Forsvar i saa god en Orden, som Forholdene overhovedet tillod. Den samme Betragtning bevægede de højeste militære Autoriteter til at tilraade os at stemme for Forsvarslovene, uagtet de indeholdt Bestemmelser om, at Landbefæstningen skulde nedlægges i 1922. Det var altsaa Frygten for, hvad der kunde ske, som medførte, at vi, omend med den største Overvindelse, kunde gaa med til at stemme for, at Landbefæstningen skulde nedlægges, og vi fik dengang fikseret Tidspunktet ikke til senest den 31. Marts 1922, men til Aaret 1922 inden den 31. Marts.

Desværre fik vi Ret i vor Frygt og andre Uret i deres Formodning om, at Krigen ikke stod for Døren; thi Krigen kom. Den kom heldigvis for os først paa et Tidspunkt, da vi i det væsentlige havde faaet Søforsvaret af Hovedstaden bragt i Overensstemmelse med, hvad Forsvarslovene bød. Det er vor faste Overbevisning, at Befæstningsanlægene til Lands og til Vands hidrog deres til at holde os udenfor Krigen — selvfølgelig ikke disse Befæstningsanlæg alene, men disse i Forbindelse med, hvad der i øvrigt blev foretaget af Regeringen. Men allerede dette, at disse Anlæg var til Stede, at de var bestykkede, og at Ammunition fandtes paa selve Stedet, mindskede ganske sikkert i betydelig Grad den Ængstelse, som greb alle Sind i de første Augustdage 1914. Man tænke sig, hvilken Situation der vilde være opstaaet, hvis Landbefæstningen ikke havde eksisteret, hvis vi foruden at indkalde, iklæde og udruste

de værnepligtige tillige skulde have givet os i Kast med Anlæg af Feltværker omkring København, om Tiden og Forholdene overhovedet havde gjort det muligt at optage disse Arbejder. At lade Landsiden ligge fuldkommen aaben tror jeg ikke nogen Regering vilde have vovet under de daværende Forhold; og hvilken Bekostning og hvilken Tid der vilde være medgaaet til Anlægget af feltbefæstede Stillinger omkring København, kan man danne sig et om end kun svagt Begreb om, naar man ser, hvor megen Tid og hvor mange Penge Anlægene paa Nordfronten i Dyrehaven og senere ude i Tunestillingen kom til at koste. Jeg tror derfor, at vi alle, hvad man end kan have at indvende mod Landbefæstningen paa Grund af dens Tilblivelsesmaade, skal prise os lykkelige ved, at den var til Stede ved Krigens Udbrud og under hele Krigen.

Det er allerede omtalt af foregaaende Talere, at Forsvarsministeren i sin Egenkab af Formand i Militærkommissionen har forelagt et Udkast til Nedlæggelse af Landbefæstningen og Dele af Søbefæstningen. Da dette skete, maatte vi i Overensstemmelse med det Standpunkt, vi altid har indtaget i disse Spørgsmaal, i alt, hvad der vedrører Forsvarssagen, ønske at høre, hvorledes Sagkundskaben stillede sig til disse Forslag. Jeg skal ikke opholde mig videre ved, at Udkastet foruden Nedlæggelsen af Landbefæstningen tillige omfattede Nedlæggelsen af visse Dele af Søbefæstningen, hvis Nedlæggelse i højeste Grad vilde kompromittere hele Forsvaret til Søs, medens der i Forslaget ikke var optaget andre Dele, hvis Værdi for Søforsvaret ikke kunde siges at staa Maal med Værdien af dem, der var foreslaaet nedlagt. Jeg skal kun nævne, at der blandt andet var foreslaaet, at „Lynetten“ skulde nedlægges, uagtet der paa „Lynetten“ er etableret en for hele Søforsvaret fælles Kommandostation, en Kommandostation, som altsaa rækker ud til baade det faste og det flydende Søforsvar, og hvis Ophævelse umuliggør ethvert Forsvar til Søsiden af København, og uden at der var givet nogen som helst Antydning af, hvorledes man skulde søge at rette paa dette Bortfald af Kommandostationen.

Der foreligger paa vor Foranledning forskellige Udtalelser fra de øverste Militærmyndigheder om Betimeligheden af nu i dette Øjeblik at nedlægge Landbefæstningen og tillige Udtalelser fra de militære tilforordnede i Militærkommissionen. Jeg skal tillade mig at fremføre nogle af disse